

Prøvelederhåndbok jaktprøver for retrievere

Innhold

Innhold	2
Hensikten med prøvelederhåndboken	3
Prøveleder.....	3
Dommere	4
Elev/aspirant.....	4
NKKs representant	4
Generelt for alle jaktprøver	5
Prøveopplegg B-prøver	11
Prøveopplegg Working Test.....	16
Prøveopplegg Working Test lag.....	20
Prøveopplegg Mock Trial.....	22
Prøveopplegg Praktisk prøve	25
Prøveopplegg for A-prøve.....	26
Administrasjon jaktprøver	27
Sjekkliste	29
Ord og uttrykk	32

Hensikten med prøvelederhåndboken

Prøvelederhåndboken skal være et godt verktøy for prøvelederen for planlegging og gjennomføringen av jaktprøver for retrievere. Håndboken tar i mindre grad for seg de administrative oppgavene som avdelingen må gjøre i forkant og etter jaktprøven. De administrative oppgaver fremgår av NRKs råd og anvisninger for jaktprøver.

Prøveleder

Arrangerende klubb er ansvarlig for å ha en kvalifisert prøveleder til stede på prøven. Prøvelederen må ha jaktlig innsikt. God erfaring og kompetanse fra jaktprøver, både som deltaker og arrangør, anses som et krav. Prøveledere må ha inngående kjennskap til prøvereglene og ha innsikt i vurdering av terreng, behov for mannskap, dummyer, utstyr og organisering av en jaktprøve. Prøveledere må ha gjennomført prøvelederkurs, dispensasjon kan gis av SJK. Det skal kun være én prøveleder for hver prøve (prøvenummer).

Prøveleder er prøvens høyeste myndighet på alle andre områder enn tolking av regelverket og har det overordnede ansvar for at alt det praktiske er planlagt og gjennomførbart. Prøveleder bør normalt ha ansvar for trekking ved overtallighet på prøven.

Prøveleder må før prøven sikre seg at arrangør har alle formelle og tekniske forhold i orden; at avklaring med grunneier er gjennomført og at lokal veterinær- og viltmyndighet er varslet. Politiet, for varsling av skudd (løsammunisjon), og tillatelse fra kommunen for prøver i båndtvangperioden. Klager på teknisk gjennomføring og evt. disiplinære forhold ligger under prøvelederens myndighetsområde, men det er naturlig å drøfte evt. hendelser med NKKs representant og/eller annen dommer.

Prøveleder skal sørge for at prøveopplegget tar hensyn til at de jaktlige egenskapene til retrieveren kan bli prøvd i naturlig jaktlige situasjoner og gjennomføres etter gjeldene regelverk. Prøveleder må ha forståelse for hva en dommer ønsker å se gjennom en jaktprøve for retrievere.

Prøveleder skal i god tid før prøven melde medhjelperbehov til arrangerende klubb/teknisk arrangør. Prøveleder er ansvarlig for at alle medhjelpere får nødvendig informasjon og instruksjon om egen oppgave og gjennomføringen av prøven, og særlig sørge for forsvarlig håndtering av skytevåpen.

Prøveleder må sørge for å legge opp til god kommunikasjon mellom prøveleder, dommer og NKKs representant. God kommunikasjon før, under og etter prøven er en forutsetning for en god gjennomføring av jaktprøven.

Prøveleder presenterer prøveopplegg for dommer. I samarbeid med prøveleder kan dommer gjøre endringer på prøveopplegget som blir presentert, i den hensikt å forbedre muligheter for å bedømme hundenes arbeid, og dommer godkjenner det endelige prøveopplegget.

Prøveleder er ansvarlig for ivaretagelse av sikkerheten til hunder, førere, medhjelpere, publikum, dommer(e) og andre som oppholder seg på prøveområdet.

Prøveleder må være tilgjengelig for prøvedeltakerne gjennom prøven. Prøveleder kan styre jakten i samarbeid med dommer dersom dette er naturlig for å gjennomføre prøveopplegget på en god måte.

Prøveleder er ansvarlig for å gjennomføre parole og premieutdeling. Prøveleder gjennomfører trekning av startrekkefølge på prøvedagen.

Prøveleder har støtte av teknisk arrangør som er ansvarlig for utførelse av administrative oppgaver. Prøveleder er ansvarlig for å fylle ut prøveleders rapport i DogWeb Arra i etterkant av prøven.

Dommere

Prøveleder bør ha god kommunikasjon med dommer i forkant av prøven. Det er lurt å lage enkle skisser over prøveopplegget som sendes dommerne i forkant av prøven.

Dersom prøveleder ønsker å ha flere hunder i en klasse enn det som er anbefalt må dette avklares med dommer i forkant av prøven.

Dersom det er mulig bør prøveleder gjennomgå prøveopplegget med dommerne dagen i forveien. Prøveleder er ansvarlig for å planlegge prøveopplegget. Det er likevel viktig å ha en god dialog med dommeren som skal dømme prøveopplegget hele dagen. Det er dommer som godkjenner prøveopplegget, og går god for at det er gjennomførbart og kan bedømmes på en god måte.

Elev/aspirant

Dersom det er elev eller aspirant på prøven bør prøveleder så langt som mulig involvere dem på samme måte som dommerne i forberedelsen av prøven. Ta godt vare på elever/aspiranter før, under og etter prøven. Prøveleder må ta hensyn til at gjennomføring av prøveopplegg med elev/aspirant er mer tidkrevende.

Prøveleder skal signere på elevkort sammen med NKK-representanten.

NKKs representant

NKK-representanten er prøvens høyeste myndighet angående tolkning av reglene. Prøveleder er prøvens høyeste myndighet på alle andre områder enn tolkning av regelverket.

NKK-representantens oppgaver følger av egen instruks.

Generelt for alle jaktprøver

Prøveleder skal gjennom sitt prøveopplegg gi hund og fører mulighet til å vise seg frem i ulike situasjoner. Like viktig er det at postene gir dommeren mulighet til å se hund og fører løse de gitte oppgavene. Momenter her kan være at dommer får mulighet til å se opptak, fart ut og hjem, samarbeid med andre hunder, hundens søksmønster og arbeid mv.

Prøveleder må hele tiden være bevisst på logistikk og tidsbruk når postene tildeles område og postenes innhold bestemmes.

Utnyttelse av terrenget

Jaktprøven skal simulere småviltjakt og ved planlegging av jaktprøven skal prøveleder benyttet terrenget som er tilgjengelig på en fornuftig måte. Terrenget skal utnyttes aktivt med naturlige forflytninger til nye situasjoner som under en pågående jakt. Plassering av skyttere og kastere må tilpasses terrenget slik at jakten med hagle fremstår som naturlig.

Retrieveren er en ypperlig hjelper for jegeren i vann- og våtmarksområder. Dersom man har tilgang til dette i prøveterrenget bør man bruke dette terrenget i prøven.

Ulik bruk av terrenget kan påvirke vanskelighetsgraden på de ulike momenter. Dette må prøveleder ta hensyn til i de ulike klassene når prøven planlegges.

Momenter/oppgaver

Markeringer

Markering er simulering av jeger som skyter vilt. Hunden observerer skuddsituasjon og husker nedfall. Oppgaven er ment å løses selvstendig og effektivt.

Momenter som kan øke vanskelighetsgraden ved en markering:

- Økende avstand mellom hund og nedfall
- Terrenget
  - Manglende referansepunkt, for eksempel på et flatt jorde
  - Hvis hunden må gjennom ett eller flere terrengskifter
  - Falsk horisont
  - Bakgrunnen kan gjøre det vanskelig å se viltet
- Tid mellom nedfall og når hunden sendes
- Hund har sol i øynene
- Vannmarkeringer driver bort i vinden/strømmen
- Publikum forstyrrer hund
- Kaster og skytter beveger seg mens hunden er i arbeid
- Skjult nedslag

Husk at hunden ikke rager like høyt i terrenget som deg.

Sett deg ned på huk å se verden fra hundens perspektiv!

Unngå at kaster lager sporlinje hunden kan følge når denne kaster henter vilt i løpet av prøven

Markeringer trenger ikke kastes langt, men de må kastes høyt. Lengde kan man få ved å flytte kaster/skytter lengre unna. Skytter plasseres slik at hunden kan se denne og hagla skal peke mot viltet som skytes.

Det skal skytes og så kastes. Dersom man vil ha skudd mens viltet er i luften må det skytes før kast, og mens viltet er i luften. Påse at viltet faller til bakken, og ikke blir hengende i trær eller busker. Forsøk å unngå kast hvor viltet risikerer å bli skadet ved nedslag (stein, skarpe kvister).

Kaster kan plasseres både skjult og synlig. Det er viktig er at avstand mellom hagle og vilt ikke overstiger naturlig hagleavstand på jakt (ca 30 meter). Plasseres kaster og skytter sammen unngår man «farlige» situasjoner hvor kaster kommer i skytters skuddbane og man er sikret at kastet er innenfor skuddavstand. Ulempen med å plassere dem sammen er at det fort oppfattes som kunstig. Ved bruk av terreng og vegetasjon kan man få en mer naturlig jaktsituasjon med en kaster som er skjult og at viltet kommer ut fra vegetasjonen.

Planlegg kastene på de enkelte markeringene slik at de ikke risikerer å bli hengende i vegetasjonen

Dirigering

Dirigeringsoppgaven simulerer skutt vilt som hunden ikke har sett bli felt, og er ment å løses i samarbeid med fører. Dirigeringsoppgaven kan gjennomføres med eller uten skudd. Dersom man velger skudd må man huske på naturlig hagleavstand når man plasserer skytter.

Ved valg av terreng må prøvelederen legge til rette for at dommeren og fører i all hovedsak kan se hunden under hele arbeidet.

Momenter som kan øke vanskelighetsgraden ved en dirigering:

- Terrenskifte
- Øke avstand
- Ikke bruke skudd
- Vann/våtmarksområde
- Annen hund i arbeid (fløytebruk hos makker)

Unngå at utlegger av dirigering eller felt går slik at hunden kan følge sporet til utlegger

Viltet bør legges ut bakfra slik at utlegger ikke legger spor for hunden frem til viltet. Viltet må ikke legges ut når hunden har mulighet til å observere viltet legges ut. Utlegger må passe på at det ikke ufrivillig lages slepespor ved at utlegger bærer viltet slik at det setter av vitring i vegetasjon frem til der viltet skal ligge.

Vær oppmerksom på at noen typer terreng/vegetasjon kan bli til en sti ut til dummyen når mange hunder løper den samme linjen. Siste hund vil da ha en «motorvei» av lukt å forholde seg til frem til dummyen. Spesielt høyt gress og siv lager en tydelig sti som hundene kan følge.

Det er mulig å legge ut flere vilt dersom flere hunder skal løse samme oppgave. Viltet må da legges spredt, og det bør legges ut minst ett vilt mer enn det som hundene skal hente. Det må legges ut nytt vilt vær gang det er hentet en. Det må alltid ligge likt antall vilt ute for alle hunder.

Fritt søk

Fritt søk skal simulere et område som er jaktet av under prøven eller tidligere på dagen, hvor det normalt er felt flere vilt. Det frie søket er i utgangspunktet en selvstendig oppgave for hunden.

Dersom det frie søkes legges i terreng med terrengskifter og om mulig vann/våtmarksområder vil det gi muligheter for hunden til å fremvise sine selvstendige egenskaper og effektivitet i større grad enn hvis det for eksempel legges på et flatt jorde.

Det er en fordel om man legger ut feltet bakfra slik at hundene ikke bare følger sporene til utlegger.

Bruker man små snitsler til å markere for utlegger hvor viltet skal ligge, gjør man jobben enklere. Viktig at disse ikke er synlig for fører.

Prøveleder må lage oppgaven slik at dommeren kan se hunden i arbeid. Dommer ønsker å se både søksmønster, opptak og at hund ikke søker videre med vilt. Under søksarbeidet trenger imidlertid ikke dommer stå i umiddelbar nærhet av fører. Det er mulig å «flytte» dommer til et sted der denne har god oversikt over feltet og samtidig ser fører og avleveringer.

Istedenfor å lage et stort og åpent felt som favoriserer hunder med størst fart, kan man tilrettelegge søket med terrengskifter og bruk av terrenget som stiller større krav til hundens viltfinnerevner.

Er terrenget uoversiktlig kan det være vanskelig å se hvilket vilt hunden har hentet. For å avhjelpe dette kan viltet merkes. I tillegg til at dette gjør det enklere for dommeren å bedømme hvor viltet er hentet fra, så hjelper det den som skal legge ut feltet etter endt søk.

Skriv med tusj tall fra f.eks 1-10 på dummiene

Kombinasjon dirigering og fritt søk

Det er mulig å kombinere dirigering og fritt søk, for eksempel med at hunden skal dirigeres til et bestemt område for så å settes i fritt søk. Se under «dirigering» og «fritt søk» for momenter å ta hensyn til.

Drive

Drive simulerer jakt hvor jegere og hunder er postert i terrenget, og viltet drives mot jegerne. En drive kan inneholde ulike oppgaver for ekvipasjene som markeringer, dirigeringer og fritt søk.

Walk up

Jegerne og hundene går på linje og jakter. Hundene løser oppgaver underveis. Walk up kan også inneholde både markeringer, dirigeringer og fritt søk. I motsetning til drive vil det ved Walk up naturlig være mye fotgåing. Ved Walk up eller andre mer kompliserte prøveformer bør prøveleder fungere som jaktleder og styre gjennomføring av «jakten» (medhjelperene) på prøven slik at dommere kan fokusere på dømmingen.

Vannarbeid

Retrieveren er en utmerket viltfinner, særlig i vann- og våtmarksområder.

Momenter som kan øke vanskelighetsgraden ved vannarbeid:

- Lander skjult i høyt siv
- Avstand fra hund til vann
- Hund må forsere terrengskifte for å komme til vann
- Hund må over vann/våtmarksområde

Fot

Fotg ang bør inng a i alle klasser og bør benyttes for å utnytte terrenget best mulig.

Test av opplegg

Det anbefales sterkt at opplegget testes med hund, gjerne sammen med medhjelpere dersom det er mulig.

Gjør en rask analyse om oppgaven fungerte som tenkt eller om den har noe ved seg som gjør den lettere/vanskeligere.

Dette kan være:

- Terrennskifter som er en større/mindre hindring enn antatt
- Vanskeligere vitringsforhold enn antatt
- Dummy henger seg fast i vegetasjon
- Dummy forsvinner i vegetasjonen (typisk i myrterreng eller høyt gress)
- Hunden forsvinner for fører i en dirigeringsoppgave
- Vanskelig bakgrunn å markere mot
- Oppgavene tar lengre tid enn antatt

Prøv opplegget med hunder for å se tidsbruk.

Husk at alle hunder i klassen ikke er like rutinerte og bruker mer tid

Har vinden skiftet i forhold til plan, kan du snu opplegget dersom det er nødvendig og mulig

V r

Været kan påvirke vanskelighetsgraden. Både v r og lysforhold kan endre seg fra prøveleder har lagt opplegget til prøvedagen, og det kan også endre seg i løpet av selve prøvedagen.

V r og lysforhold som påvirker vanskelighetsgraden:

- Regn og vått v r. Vitringsforholdene blir vanskeligere for hundene ved regn
- Sterk vind kan gjøre det både vanskeligere og lettere for hund
- Vindretning. Felt i medvind er for eksempel vanskeligere enn felt lagt i motvind
- Skarpt sollys. Vanskeligere for hunden å markere
- Mørkere bakgrunn. Vanskeligere for hunden å markere n r bakgrunnen blir mørk. Spesielt dersom man i tillegg bruker mørkegrønne dummyer. Husk at regn/vått v r kan endre fargen på dummy.
- Morgent ke. Starten av prøven kan fort bli ødelagt av morgent ke. Ha en alternativ plan
- Regn kan gjøre fine stier til gj rmehull i løpet av kort tid under en jaktprøve
- Regn og overskyet v r kan gi skumring og dårligere lysforhold med så mye som en time på tidligere på ettermiddagen.
- Sterk vind kan raskt drive vilt på vann i en ikke ønsket retning

Været kan endre seg mye i forhold til planen. Dersom forholdene endres mye i disfavør av hundene i løpet av prøvedagen bør prøveleder sammen med dommer vurdere om opplegget bør endres.

Dummy

Det skal benyttes standard 500 grams dummy. Tofarget (grønn/hvit) 500g dummy kan benyttes til markeringer.

Alle dummier må kontrolleres nøye på forhånd, spesielt for hull/skader som kan oppfattes som «knekt vilt». Dummy med skade skal ikke benyttes. Alternativt kan skaden markeres med tusj dersom man må bruke den pga knapphet. Dersom dette er tilfelle, må dommer varsles om dette.

Innvitring

Ved bruk av helt nye dummyer bør disse vitres inn på forhånd, enten ved at de brukes i forkant eller å vitre dem inn ved å legge dem i en plastpose og fyre av løsskudd slik at de vitres inn med kruttlukt.

Innvitring av terrenget slik at forholdene blir så like som mulig for deltagerne kan gjøres ved at det ved for eksempel markeringer kastes noen markeringer i det området disse skal være før første hund starter. Felt/dirigeringsvilt legges ut i god tid før første hund.

Dummyer som ikke er i bruk må ikke ligge tilfeldig i terrenget før eller under prøven. Det lages da tomvittringer som kan gi ulike forhold for den enkelte hund. Dummyer som ikke er i bruk må ligge i dummy-bag/vest eller bæres i hånd.

Medhjelpere

Medhjelperne er viktige for at prøveopplegget prøvelederen har laget faktisk lar seg gjennomføre. Medhjelperne må få gode instruksjoner av prøveleder, og prøveleder må forvise seg om i forkant av prøven at medhjelperne er i stand til å utføre oppgavene de er påtenkt tiltenkt. Dersom noe uforutsett skjer så vil dommeren avgjøre og instruere om oppgaven skal gjøres på nytt.

- Skal ikke lage unødvendig støy under prøven
- Er ikke-reservedommere
- Skal ikke utale seg til dommer om en hunds prestasjon/feil utenom på direkte henvendelse fra dommer

Det er lurt å gjennomføre prøveopplegget med medhjelperne på forhånd.

En god medhjelper kjenner sine oppgaver godt!

Kastere

Å kaste dummy kan være vanskelig. Kasterne skal kaste høyt og relativt presist gjennom en hel dag, det krever en god kastearm. Test av opplegg med de medhjelperne som skal gjennomføre prøven gjør dem tryggere på oppgaven.

- Kastere må ha et minimum av kasteevne og erfaring
- Personer med dårlig rygg/skulder eller lignende vil ha problemer med å kunne gjennomføre en full prøvedag med eksempelvis 100 kast
- Kasteren må forstå at det ikke er lengden på kastet som er avgjørende, men høyden

Skyttere

Skytterne må ha elementær kunnskap om våpen og våpensikkerhet, helst bør man ha skyttere som har bestått jegerprøven. Selv om det ikke benyttes skarp ammunisjon, skal våpensikkerhet tas meget alvorlig.

- Må kunne håndtere en hagle på en sikker måte
- Må kjenne til en hagles funksjoner som løpsvelger, ejektor, sikring og avtrekker
- Må kunne ha en viss innlevelse i jakten og naturlig kunne føre en hagle til skulder og avfyre skudd mot viltet

Utlegger

Må være en tålmodig sjel som ikke sovner i solen ☺

Skriver (B-prøver)

- Må ha kjennskap til jaktprøve med retriever og de mest vanlige ord og uttrykk som benyttes
- Må kunne kommunisere med dommer, også utenlandske
- Må være systematisk og kunne ha kontroll på papirer/kritikkskjemaer

Steward (WT)

- Må ha kjennskap til Working Test med retriever og de mest vanlige ord og uttrykk som benyttes
- Kunne kommunisere med dommer og deltagere, også eventuelt utenlandske
- Være systematisk og kunne ha kontroll på papirer/rekkfølge/antall totalt/antall vært inne
- Være pågående nok til at det alltid står en ekvipasje klar

Publikum

Det bør tilstrebes å gjøre prøven publikumsvennlig. En jaktprøve er en viktig rekruterings- og opplysningsarena hvor vi ønsker å vise retrieveren som jakthund. Publikum må selvsagt plasseres slik at de ikke er til sjenanse for de deltagende hundene.

Dommer har den endelige avgjørelsen på plassering av publikum. Publikum må på parolen henstilles til å vise hensyn til de deltagende ekvipasjer. Publikum vil ofte oppleves som mer forstyrrende av fører enn det faktisk er for hunden.

Det kan være hensiktsmessig å sette opp merkebånd dersom man ønsker å avgrense området man ønsker som publikumsplass.

Dette for å sikre seg at publikum ikke forstyrrer hundearbeidet under prøven.

Prøveopplegg B-prøver

Begynnerklasse

Skal ha minimum to vannarbeid og fire skudd. En BK-prøve inneholder normalt minimum to markeringer på land, to markeringer på vann og et feltsøk. Klassen kan gjerne ha enkle forflytninger (fri ved fot).

Åpenklasse

I denne klassen skal hundetoleranse prøves. I denne klassen går derfor hundene normalt i par. Det vil normalt være flere apporteringer per hund i denne klassen enn i begynnerklassen. Antall skudd skal være flere enn i BK. Prøveleder må sørge for at det er tilgjengelig makkerhund dersom dette kreves. Terrenskifter brukes aktivt i denne klassen.

Eliteklasse

I denne klassen skal hundetoleranse prøves og det stilles høye krav til lydighet. I denne klassen skal det være minimum to hunder under bedømmelse samtidig, men man kan gjerne ha flere hunder inne samtidig. Det bør likevel ikke være mer enn fem hunder per dommer samtidig. Det skal være betydelig mer skudd enn i begynnerklassen. Både walk up og drive kan benyttes i denne klassen. Terrenskifter brukes aktivt i denne klassen.

Unngå for kort avstand mellom områdene som brukes under prøven.

Dermed unngår du at arbeidet blir forstyrret av lyd eller hunder fra naboområdet. Gjelder særlig begynnerklassen.

Husk at prøveopplegget ikke skal legges opp med "feller" for hunden. Tenk at alle hunder skal ha mulighet til å løse oppgaven.

Oppgaven må ikke legges opp på en slik måte at hundene enten klarer det - eller ikke klarer det. Dommeren skal dømme hele spekteret i oppgavene. For de beste hundene vil ofte oppgavene kunne fremstå som lett.

En god tommelfinger regel er at den jevne hund skal ha en meget god mulighet for å lykkes.

Utnyttelse av terreng

Aktiv og god bruk av terrenget vil medføre at oppgavene til de ulike hundene vil variere. Jaktprøver er en egenskapsbedømming og ikke konkurranse, at oppgavene fremstår som noe ulike er derfor uproblematisk.

Momenter /oppgaver

En jaktprøve er en egenskapsbedømmelse av hunden hvor helhetsinntrykket skal vektlegges. Det er derfor viktig at prøveleder lager et prøveopplegg hvor terrenget utnyttes og hunden får mulighet til å vise seg frem i ulike situasjoner i de ulike momentene.

Se kapittel **Prøveopplegg – generelt for alle jaktprøver** for detaljert beskrivelse av momentene.

Antall medhjelpere

Antall medhjelpere avhenger av prøveopplegget. Nedenfor er anbefalt minste antall medhjelpere i hver klasse.

BK: 3	kaster/skytter/skriver
AK: 3-4	2 kastere/2 skyttere/skriver
EK: 4-6	flere kastere/skyttere/skriver

Oppgaven som skriver kan kombineres med skytter/kaster og man kan spare en medhjelper.

Antall deltagere

Anbefalt max antall deltager i hver klasse for en dommer:

- BK: 18
- AK: 14
- EK: 12

Dersom man ønsker å ha flere deltagere i klassene enn anbefalingen må dette avklares med den enkelte dommer.

Effektivitet i gjennomføring av prøve

Prøveopplegget kan påvirke antallet i hver klasse. Prøveleder må planlegge tidsbruken for gjennomføring slik at alle hunder kommer gjennom bedømming i løpet av dagen (ca 7 timer max).

Det er enkelt å lage et godt opplegg, det er mye verre å lage et godt opplegg som lar seg gjennomføre innen rimelig tid uten unødvendig forflytning og/eller venting. Man kan spare tid ved å utnytte terrenget på en god måte, kanskje forflytte seg motsatt vei en det man har tenkt er mer effektivt?

Forhold som kan påvirke effektivitet i prøveopplegg

- Husk at all forflytning tar tid, også forflytning av medhjelpere og dommer
- Man sparer tid dersom man starter og slutter prøven omtrent på samme sted.
- Man sparer tid dersom venteplass er nærme første standplass.
- Forflytning uten arbeid (transportetapper)
- Mye vannarbeid og avstand på vann
- Mindre erfarne medhjelpere
- Ekvipasjer ikke klare når de skal starte
- Felles lunsj
- Dårlig planlegging av opplegg

Når neste par er på vei inn og skal starte prøven, rop opp neste par og sørg for at de er til stede og klar.

Enkelte ganger er det fornuftig å dele terrenget i to eller fler adskilte deler med forflytning mellom, det vil si jakt på flere såter. Spesielt dersom man har flere dommere kan dette være effektivt. En dommer starter gjennomføring på første såte, neste dommer starter på første såte når dommeren foran er ferdig med denne. Gjør man dette må man være oppmerksom på at

Det anbefales at prøven utformes slik at dommer følger ekvipasjen gjennom hele prøven.

det ikke oppstår flaskehals(er). I tillegg må man huske på at dommerne skal skrive kritikk og ha åpen kritikk med deltagerne.

Eksempelvis kan et par i AK starte på feltsøk, når de så går videre kan neste par starte på felt mens par 1 fortsetter med markering/dirigering. Når par 1 er ferdig skrives det kritikk mens par 2 løser markering og dirigering og par 3 kan starte på feltsøk.

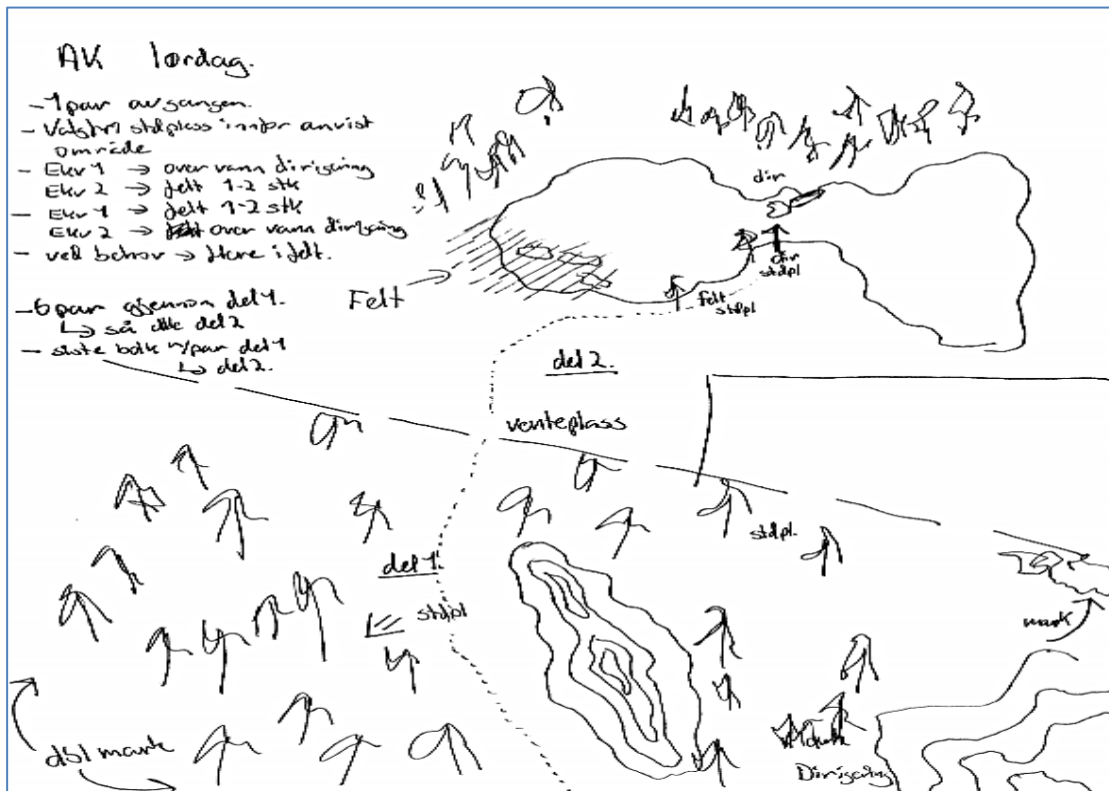
Makkerhund

Prøveleder må sørge for å ha en plan for tilgjengelig makkerhund i åpen og eliteklasse.

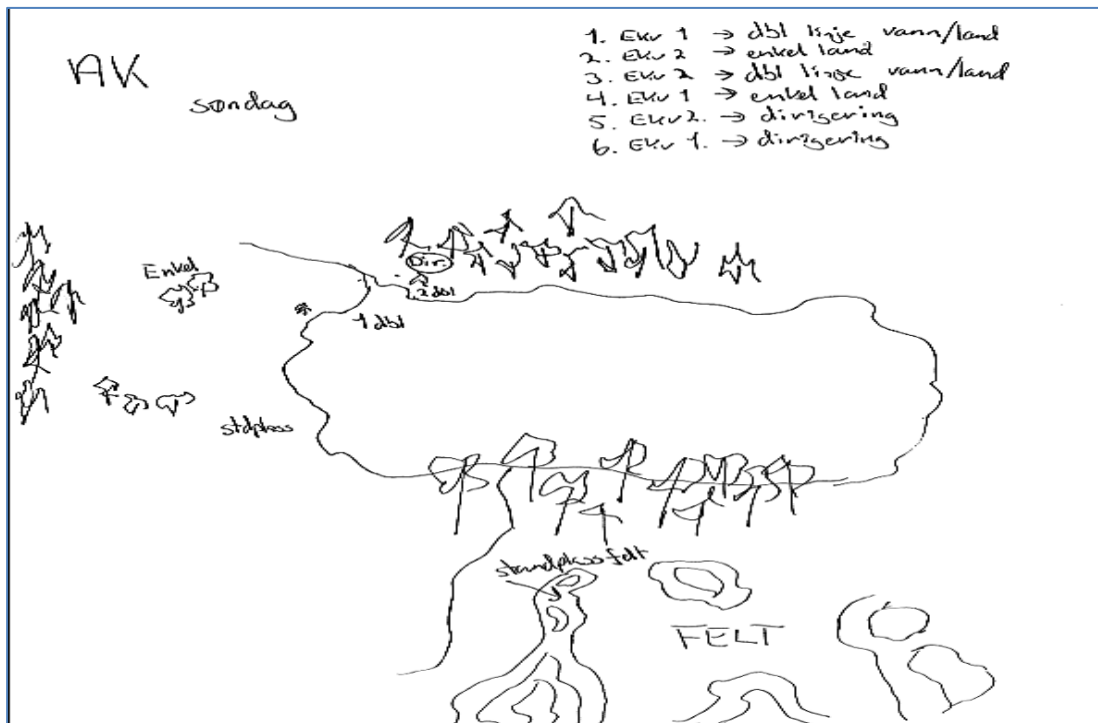
Makkerhunden:

- Skal være kvalifisert til å stille i den klassen den fungerer som makkerhund
- Kan være en deltager som allerede har gjennomført prøven

Eksempler på skisser til prøveopplegg B-prøver

Figur 1 - Eksempel på håndtegnnet skisse

Figur 2 - Eksempel på håndtegnnet skisse

Åpen klasse lørdag 6. oktober "walk up"

Dommer:

Medhjelpere: 1 kaster og 1 skytter

Dobbeltmarkering til første hund

Dobbeltmarkering til hund 2

Dirigering m/skudd for hund 1

Dirigering m/skudd for hund 2

Feltsøk i lite kratt område med fire vilt

Enkelmarkering for hund 1

Dirigering for hund 2 (kanin)

Enkelmarkering for hund 2

Dirigering for hund 1 (kanin)

Figur 3 - Eksempel på skisse fra flybilde av prøveområdet

AK Søndag "Walk up"

Dommer:

Medhjelpere: 1 kaster, 1 skytter, 1 utlegger

Walk up i våtmarksområde.

Dobbeltmarkering for hund nr 1

Dirigering for hund nr 2 (kanin)

Dobbeltmarkering for hund nr 2

Dirigering for hund nr 1 (kanin)

enkelmarkering for hund nr 2

Enkelmarkering for hund nr 1

Felt: felt i et begrenset krattområde. Fem vilt i feltet.

Figur 4- Eksempel på skisse fra flybilde av prøveområdet

Prøveopplegg Working Test

Begynnerklasse

Postene i begynnerklasse gjøres fortrinnsvis som enkelt markering, på land eller vann. Det må tilstrebes å gjøre oppgavene varierte i lengde, terreng og nedslagsfelt, avstanden fra standplass til nedslag bør ikke overstige 40 meter.

Enkelt poster kan gjerne ha enkle forflytninger (fri ved fot). Blant deltagerne i denne klassen finner man også de unge hundene, postene bør tilpasses og hensyn ta dette.

Åpenklasse

Åpenklasse skal være mer utfordrende enn begynnerklasse. I tillegg til enkeltmarkeringer kan postene inneholde doble apporter, dirigeringsoppgaver og mer aktiv bruk av terrengskifter, avstanden fra standplass til nedslag bør ikke overstige 80 meter.

Eliteklasse

I denne klassen skal hundene utfordres med variert oppgaver hvor det stilles høye krav til effektivitet og lydighet. Terreng og terrengskifter brukes aktivt, markeringer kan brukes som forstyrrelse og avstander kan økes ut til 150m.

Utnyttelse av terreng

Aktiv og god bruk av terrenget vil medføre at postene oppleves som varierte og muligheten til å kåre den mest komplette retriever som vinner denne dagen. Working Test er en konkurranse og oppgaven må derfor være så lik som mulig for alle hundene på den samme posten i den samme klassen.

Momenter/oppgaver

En Working Test er en konkurranse hvor hunden gis poeng fra 0 – 20 for utførelse av den enkelte post. Det er viktig at prøveleder lager poster hvor terrenget utnyttes og hunden får mulighet til å løse oppgaven effektivt.

Ved større WT- arrangement bør det gjennomføres dommermøte før prøven. På dommermøte bør følgende gjennomgås: Fordeling av postene, gjennomgang av regelverk for utenlandske dommere og eventuell felles informasjon til deltagere.

Se kapittel **Prøveopplegg – generelt for alle jaktprøver** for detaljert beskrivelse av momentene.

Antall medhjelpere

Antall medhjelpere avhenger av antall deltagere, antall i den enkelte klasse og antall dommere.

Som utgangspunkt trenger man minimum to medhjelpere til hver dommer. I tillegg vil det ved høyt deltagerantall være behov for en postansvarlig (Steward).

Enkelte Working Tester med lavt deltagerantall kan gjennomføres med en dommer som dømmer alle fem postene i alle klassene og trenger da som minimum 1 skytter og 1 kaster. Større Working Tester med høyt deltagerantall i alle klasser kan kreve opptil 15 dommer og da følgelig kunne ha behov for 45 medhjelpere bare på postene i tillegg til sekretariat.

Effektivitet i gjennomføring av Working Test

Gjennomføring av en Working Test styres i stor grad av antall påmeldte og fordelingen i de forskjellige klassene. I tillegg vil antall dommere kunne være en begrensning og tilgjengelig terreng påvirke opplegget og logistikken.

Som hovedregel beregner man minimum 3 minutt pr post pr hund.

Forhold som forlenger tid pr post:

- Vannarbeid
- Forflytning på post
- Dobbel apport
- Dirigering (på lengre avstand, trangt terreng, med forstyrrelse)
- Neste hund ikke klar (mangel på post-steward)
- Lang avstand fra venteplass til posten.
- Ujevnt antall dommere i forhold til antall poster (dobbelpost på en eller flere poster)

Med vannpost kan det være en fordel å ha færre hunder til start og flere på posten rett etter.

Slik kan man få fordelt ventetiden og unngå at posten rett etter står uten hunder i ventelinjen.

Gjelder også for enkeltposter generelt.

Anbefalt antall deltagere

Anbefalingene angående antall dommere og effektiv utnyttelse av disse tar her utgangspunkt i gjennomføring av en working test med fem poster, og ca 3 minutter pr ekvipasje pr post.

Antall dommere	Dommer 1	Dommer 2	Dommer 3	Dommer 4	Dommer 5	Antall hunder
1 dommer	Dømmer post 1,2,3,4,5					Anbefalt 20 hunder totalt
2 dommere	Dømmer post 2,4	Dømmer post 1,3,5				Anbefalt 30 hunder totalt
3 dommere	Dømmer post 1,4	Dømmer post 2, 5	Dømmer post 3			Anbefalt 50 hunder totalt
4 dommere	Dømmer post 1, 5	Dømmer post 2	Dømmer post 3	Dømmer post 4		Anbefalt antall hunder 70
5 dommere	Dømmer post 1	Dømmer post 2	Dømmer post 3	Dømmer post 4	Dømmer post 5	Anbefalt 100 hunder totalt

Ved ujevnt antall dommere i forhold til antall poster kreves det en grundigere plan for bruk av terreng, fordeling av klasser, rullering og oppgaver på postene (tabellen over er kun ment som et utgangspunkt til planlegging). Dommere med flere poster dømmer normalt ferdig en post om gangen.

Dersom man har fem dommere eller mindre, vil det være mest effektivt at alle dommere dømmer alle klasser. På denne måten vil det være størst mulig antall hunder i arbeid til enhver tid. For effektivt skifte mellom klassene bør postene legges slik at alle klasser kan bruke samme standplass/område.

Dersom man har flere behov for flere enn fem dommere, må man vurdere antall påmeldte i hver klasse og hvordan man skal utnytte dommerne mest effektivt (i henhold til tabell over). Dømmer med flere poster må få de antatt mest effektive postene, og unngå vann og dirigeringsposter.

Dersom en dommer dømmer to poster, kan dette gjøres på følgende måte:

- a) Dømmer dømmer hund på første post. Hund kobles, før dommer starter neste post med samme hund
- b) Dømmer dømmer alle hundene på første post, før posten endres til ny post

Oppgaven bør være forskjellig, samtidig som medhjelpere ikke trenger å forflytte seg mye for å få en effektivitet over gjennomføringen.

Alternativer for startrekkefølge

Tradisjonelt går klassene hver for seg, for eksempel at BK gjennomføres før AK starter og EK gjennomføres etter AK. Eller at de går parallelt på forskjellige områder dersom man har flere enn fem dommere.

En annen måte å gjennomføre det på er å dele deltagerne inn i grupper bestående av ekvipasjer fra alle klasser som følger hverandre gjennom dagen på de ulike postene. Dette gjør det både mer sosialt mellom deltagere på ulike nivåer og gir muligheter for å lage poster hvor alle klasser deltar samtidig.

Her er det flere muligheter:

- a) Postene legges til rette slik at de kan ta imot ekvipasjer fra alle klasser uten større forflytninger for medhjelperne, og dermed ikke avhengig av hvilken klasse som kommer inn
- b) Man kan ta gruppen som kommer i klasserekkefølge

En working test er beregnet å simulere en dag på jakt. Det vil si at det ikke er et poeng å få den enkelte ekvipasje raskest mulig gjennom alle poster, men sørge for at det til enhver tid er ekvipasjer i arbeid på alle poster.

Husk at en oppgave raskt kan bli en forstyrrelse for oppgaven i en annen klasse i form av tom vitring.

Man kan også utnytte posten slik at for eksempel markeringen i BK også kastes i AK og blir en del av en dobbelmarkering, og at den kastes i EK og blir en forstyrrelse til en dirigeringsoppgave.

Forberedelse i terrenget

- Lage postene med reelle og gode oppgaver innenfor klassen
- Sørge for at postene ikke forstyrrer hverandre
- Test av postene med hunder på riktig nivå for klassen posten er beregnet for
- Registrere tid brukt på den enkelte post
- Planlegge forflyttningsrute og retning mellom postene
- Plassere venteplass nærme nok til å ikke bli en tidstyv samtidig som den ikke forstyrrer posten/nabopost. Venteplass bør også gi fører mulighet til å skjerme hunden sin fra oppgaven før man går inn

Forberedelse generelt

- Fordeling av startrekkefølge på den enkelte post
- Løypekart/postrekkefølge og rulleringsrekkefølge
- Merkebånd og merking av løype
- Skilt med postnummer og venteplass
- Fordeling av antall dummyer, skudd, hagler
- Fordeling og instruksjon av medhjelpere, postinstrukser kan være nyttig

Prøveopplegg Working Test lag

WT egner seg også godt til lagkonkurranse. Til forskjell fra individuell WT gjennomføres lag WT med et lag med x antall hunder inne på posten samtidig. Posten inneholder en oppgave til hver hund, og det tildeles poeng fra 0-20 på den enkelte oppgave. Poengene legges sammen og gir lagets poengsum. I tillegg rangeres hundene individuelt. Det er derfor viktig at prøven legges opp slik at oppgavene som ekvipasjene skal løse blir så rettferdig så mulig.

Nivå

Lag WT gjennomføres ofte med kun oppgaver for elitenivå. Det vil si at alle apporter har en vanskelighetsgrad tilsvarende eliteklasse.

Lag WT kan også gjennomføres med en kombinasjon av en, to eller alle klasser. For å inkludere BK hunden kan første apport være BK nivå, og når BK hunden har løst denne kobles den og går ut av linjen før resten av hundene får sine apporter.

Lag

Et lag består normalt av 3 hunder, som f. eks. IWT (Internatinal Working Test), eller 4 hunder som den norske lagkonkurransen NLM (Norsk Lag Mesterskap).

Med flere enn 4 hunder på laget kan posten bli uoversiktlig og ta lengre tid enn ønskelig.

Oppgaver

Oppgavene på en WT lag post bør/skal være forskjellig for hundene som er inne, men like for alle lag.

For at den individuelle konkurransen skal bli så rettferdig så mulig, må ekvipasjene bli testet i de samme type oppgaver i løpet av konkurransen. Dette kan løses på flere måter:

- Noen poster kan være dedikert til en type oppgave, for eksempel en post hvor alle får dirigering
- Postene har forutbestemte oppgaver til hundene

Det må, som i alle typer opplegg, tilstrebes å gjøre oppgavene så jaktlig relevant som mulig. Unngå å lage teknisk vanskelige og konstruerte situasjoner.

Oppgavene på lag WT gir muligheter for stor variasjon. Man kan kombinere både markeringer, dirigeringer og mindre søk.

Oppgavene kan være kjent og bestemt for den enkelte hund i laget før laget går inn på standplass. Eksempelvis hund 1 enkelmarkering, hund 2 dirigering og hund 3 dobbelmarkering.

Oppgavene kan komme enkeltvis for den enkelte hund. Eksempelvis hund 1 får skudd og kast, løser sin oppgave, hund 2 får skudd og løser sin oppgave, hund 3 får skudd og kast og løser sin oppgave.

Alternativt kan alle skudd og kast gjennomføres før hund 1 løser sin markering, hund 2 løser sin dirigering og hund 3 henter sin dobbelmarkering.

Det kan også gjennomføres med at alle oppgaver er ukjent for laget når de kommer inn på standplass. Jakten gjennomføres og så er det opp til laget å løse apportene best mulig etter dommerens anvisning.

Husk at en apport som i seg selv ser lett ut påvirkes av de andre apportene på posten. Eksempelvis kan en dirigering gå over nedslaget/vitringsområdet til en markering som en annen hund har løst, markeringer kan være forstyrrelser for dirigeringer, flere markeringer kan løses i bestemt rekkefølge, tid fra markeringen er kastet til den hentes etc.

Terreng

En lag WT vil kreve noe mer plass, da det skal legges opp til og gjennomføres flere apporter på den enkelte post. Terrenget bør være slik at det gir mulighet for variasjon i avstand og nedslag på apportene.

Test av opplegg

Det er viktig å teste opplegget, ikke bare den enkelte apport, men som en lagoppgave. Det vil gi nyttig informasjon om vanskeligheter/utfordringer, tidsbruk og om medhjelpere er plassert hensiktsmessig. Husk at hundene må inneha tilsvarende nivå som oppgaven er beregnet for.

Prøveopplegg Mock Trial

Mock Trial kan gjennomføres som walk-up og/eller som en mindre drive, alt etter terrengets muligheter. Det er ønskelig at den inneholder både walk-up og drive.

Mock Trial kan gjennomføres både som Åpen og Elite klasse.

På Mock Trial kan man ikke forvente at alle ekvipasjer får like oppgaver. Oppgavene skal i størst mulig grad etterligne oppgaver man kan få på A-prøve/jakt.

Mock Trial krever dialog mellom prøveleder og dommer for å sikre en god gjennomførelse.

Opplegget stiller større krav til at prøveleder har planlagt og kan lede «jakten» slik at oppgavene kommer så naturlig som mulig innenfor tid og terreng. Prøveleder må ha en klar idé om hva som naturlig vil kunne finnes av vilt i terrenget som prøven går i og hvordan en jakt i slikt terreng foregår samt ulike typer situasjoner som kan oppstå.

Det er en fordel at prøveleder planlegge for flere scenario og ulike «såter», dette for å kunne raskt snu om under «jakten» hvis f.eks. et flertall av hundene under prøven blir slått ut av konkurransen i en tidlig fase.

Test av opplegg med og uten hunder må gjennomføres med alle medhjelpere slik at de vet hvilke «såter» som skal jaktes av, hva som forventes av dem, hvor de skal stå, hvilken retning(er) det kastes i, hvor det er aktuelt å legge dirigeringer, hvor fort man skal bevege seg, hvilken rekkefølge oppgavene kommer i (eller dersom den er vilkårlig, hvilke tegn/signal gjelder for den enkelte) osv.

Det kan være en fordel å legge ut enkelte dirigeringer på forhånd, f.eks. i situasjoner hvor det skal simuleres en påskutt fugl. I tillegg kan prøveleder instruere medhjelpere til å legge ut apporter til dirigeringsoppgaver underveis i prøven.

Markeringer må ikke være like for den enkelte hund, men være naturlig i forhold til viltets flukttretning og skytters plassering.

Husk også på at avstand fra skytter og haglas retning til et tenkt treffpunkt på vilt (dummyens bane i lufta) må være innenfor hagleavstand på 30m.

Medhjelpere

Mock Trial stiller også noe høyere krav til medhjelperne. Disse bør ha en viss kjennskap til og forståelse av hvordan en A-prøve forløper. Skyttere må i større grad ha en innlevelse i jakten. En kaster på mock trial bør kunne kaste både høyt og langt. Presisjon er mindre viktig, da det ikke vektlegges at apportene skal være identiske for alle hunder. I tillegg til skyttere og kastere, kreves det også én eller to stewards som organiserer hundene under konkurransen. En steward skal notere antall apporter de ulike hundene har hatt, hvilke hunder som er ute av konkurransen og hvilke apporter hundene har hatt hos den enkelte dommer.

Det kan være en fordel med radiosamband mellom skytter/kaster par og prøveleder, slik at korte meldinger og mindre justeringer kan gjøres med minimale forstyrrelser for hundene, førerne og dommer(e).

Gjennomføring

Walk-up gjennomføres med 2 hunder på linje til bedømming for én dommer. En drive gjennomføres med 4 (alternativt 6 dersom dette er mer hensiktsmessig) hunder på linje. Laveste startnummer plasseres til høyre for dommer. Hundene sendes alltid i nummerrekkefølge.

Ved bruk av to dommere, starter én dommer med deltagere som har partallsnummer, og én dommer med deltagere som har oddetallsnummer.

Grunnomgangen tilrettelegges slik:

- 1. runde: To apporteringer pr. hund
- 2. runde: En apportering pr. hund
- Eller to eller tre runder med én apportering pr. hund

De påfølgende omgangene:

- En eller to apporteringer pr. hund

Dommerne avgjør hvilket system de ønsker å bruke mht antall apporter pr. runde. Sørg for at ansvarlig steward under prøven blir orientert om dommernes system de ulike rundene.

Hunder som får 10 poeng eller mindre på en av apportene i en av omgangene må forlate konkurransen. Husk at alle hunder som oppnår 11 poeng eller mer skal ha mulighet til å få minimum 5 apporter totalt.

Mock Trial Steward Mal

Navn	Nr	1	2		3		4	5	6	7	8	9	10
	1												
	2												
	3												
	4												
	5												
	6												
	7												
	8												
	9												
	10												
	11												
	12												
	13												
	14												
	15												
	16												
	17												
	18												
	19												
	20												
	21												
	22												
	23												
	24												

Prøveopplegg Praktisk prøve

Gjennomføring

Prøven gjennomføres som ordinær jakt i relevante former for jakt med retrievere. Minimum 2 hunder må delta under jakten, selv om bare én er påmeldt til bedømming. Det skal alltid være tilgjengelig alternativ(e) apportør(er) for eventuelle ettersøk som ikke kan gjennomføres av de deltakende hunder.

Prøveopplegg for A-prøve

Gjennomføring

Prøven gjennomføres som en klappjakt, der hundene sitter på anvist post og/eller ved støkkjakt der førere og hunder går på linje. Det er ønskelig at hundene prøves både på post og under fotgående på linje, samt i vann.

Minst 6 hunder må delta på prøven for at prøven skal kunne gjennomføres. Startrekkefølgen bestemmes gjennom trekning ved opprop eller frammøte. I grunnomgangen prøves hundene i denne rekkefølgen – og så, om mulig, videre gjennom hele prøven med nødvendige justeringer av hensyn til jakten og inndeling i grupper for ulike dommere/dommerpar. Ingen hund skal slås ut før den har vært til bedømming for to dommere med mindre den har gjort en diskvalifiserende feil.

- a) Ved klappjakt plasseres hundene slik at de gis gode muligheter for å markere. Er alt skutt vilt dødt, bør hundene sendes etter avsluttet drev. Inntreffer skadeskytinger, tillates dommeren å sende en deltakende hund direkte.
- b) Ved støkkjakt forflytter dommere, skytter og de ekvipasjer som er under bedømming, seg fremover på linje. Under skuddløsning stopper linjen opp, og om vilt er felt, sendes hund på dommerens anvisninger. Eventuelt skadeskutt vilt skal prioriteres.
- c) Det skal alltid være tilgjengelig(e) alternativ(e) apportør(er) for eventuelle ettersøk som ikke kan gjennomføres av de deltakende hunder.

Administrasjon jaktprøver

Arrangerende klubb/teknisk arrangør må avklare med prøveleder hvilke oppgaver prøveleder skal ha ansvar for og hvilke oppgaver teknisk arrangør skal gjøre.

Følgende oppgaver løses normalt av arrangerende avdeling/teknisk arrangør

Før prøven:

- Søke og registrere prøven i DogWeb
- Invitere dommere
- Overnatting dommere
- Skaffe medhjelpere
- Skaffe dummy/skudd/hagler/adapter til hagle
- Skaffe premier
- Annonse
- Påmelding
- Katalog/PM
- Dommergaver
- Avtale med grunneier
- Fritak for båndtvang
- Kontakt mot veterinær
- Informere politi
- Trekning iht regelverk ved overtallighet

Prøvedagen:

- Parkeringsvakt
- Merke venteplass, stier og lignende
- Ly for regn til dommer/skriver
- Mat til medhjelpere/dommere
- Sekretariat
- Opprop

Etter prøven:

- Reiseregning dommere og prøveleder
- Registrering av kritikkskjema og resultater i dogweb
- Sørge for at dommere, NKK representant og prøveleder godkjenner prøven i DogWeb arra
- Eventuell refusjon av deltakeravgift via DogWeb arra

Logistikk

Det er mye logistikk som skal gå i orden under en jaktprøve. Tilstrekkelig med dummier, skudd og medhjelpere skal gjerne fordeles og fraktes ut til de respektive områdene for de ulike klassene.

Arrangør må sørge for at man har:

- Merkebånd for merking for deltagere
- Sjøppelposer tilgjengelig for deltagere

- Skriveunderlag for kritikskriver
- Nok skudd (må samarbeide med prøveleder for å vite antall)
- Nok hagler (må samarbeide med prøveleder for å vite antall)
- Bord til sekretariatet
- Telt eller ly for dommer/skriver til å skrive i tilfelle regn

Arrangør bør ha tilgjengelige områder hvor deltagerne kan lufte hund, og dersom mulig områder hvor deltagere kan trene hund.

Huskeliste parole

Følgende bør gjennomføres i forbindelse med parole/opprop:

- Ønske velkommen
- Presentere dommere, NKK representant, prøveleder, elever og aspiranter
- Områdeorientering, hvor er prøveområde, lufteområde, treneområde, kiosk, WC
- Orienterer om strykninger i katalogen
- Gjennomfør trekning av startrekkefølge og lese opp parene (AK/EK)
- Opplyse om tidligste tidspunkt for første ekvipasje
- Gjennomføring av lunsj
- Publikumsanvisning
- Takke sponsorer

Huskeliste premieutdeling

Følgende bør gjennomføres i forbindelse med premieutdeling (husk at det du vil at deltagerne skal få med seg må sies før kritikkskjema deles ut):

- Takke medhjelpere
- Takke sponsorer
- Takke dommere og gi gavepremier
- Husk sløyfe til de som har oppnådd N JCH
- Dele ut deltagerpremier/sløyfer
- (Ta bilde av vinnere)

Sjeklister

Medhjelpere B-prøve

Begynnerklasse	Navn	Merknader
Skytter		
Kaster		
Medhjelper		
Medhjelper		
Åpenklasse		
Skytter		
Kaster		
Medhjelper		
Medhjelper		
Medhjelper		
Medhjelper		
Eliteklasse		
Skytter		
Kaster		
Medhjelper		
Medhjelper		
Medhjelper		
Medhjelper		
Sekretariat		
Sekretariat		
Parkeringsvakt		
Mat		

Medhjelpere WT

Post 1	Navn	Merknader
Skytter		
Kaster		
Steward		
Post 2		
Skytter		
Kaster		
Steward		
Post 3		
Skytter		
Kaster		
Steward		
Post 4		
Skytter		
Kaster		
Steward		
Post 5		
Skytter		
Kaster		
Steward		
Sekretariat		
Sekretariat		
Parkeringsvakt		
Mat		

Utstyr	
Bord/stoler	
Skriveunderlag/Skrivesaker	
Merkebånd	
Skilt	
Telt	
Hagle	
Skudd	
Adapter	
Avfallposer	
Markeringstokker	

<i>Sett kryss for utført</i>		<i>Sett kryss for hvem som har ansvar</i>	
	Oppgaver før prøven (sortert alfabetisk)	Prøveleder	Teknisk arrangør
	Startlister og kritikkskjema (hvis det ikke skrives rett inn i DogWeb arra)		
	Dommergaver		
	Informere politiet om jaktprøven (at det blir skutt)		
	Invitere dommere		
	Klargjøre premielister		
	Kontakte grunneier(e)		
	Mat og drikke til dommere /medhjelpere		
	Melde inn evt utenlandske dommere 14 dg før		
	Påmelding / lage katalog		
	Sende skisse av prøveopplegg til dommere		
	Sende ut PM		
	Skaffe hagle, skudd og adaptere		
	Skaffe medhjelpere		
	Skaffe premier		
	Skilting		
	Søke evt fritak fra båndtvang		
	Trekking ved overtallighet		
	Oppgaver etter prøven		
	Registrere kritikkskjema og resultater i DogWeb arra		
	Reiseregning dommere og prøveleder		
	Rydde prøveområdet		
	Sørge for at dommer, NKK rep., prøveleder godkjenner i DogWeb arra		

Ord og uttrykk

Jaktprøve

En jaktprøve skal vurdere hundens jaktlige egenskaper under jakt (A-prøver - se nedenfor), eller i ulike situasjoner som oppstår eller kan oppstå under jakt (B-prøver - se nedenfor). Hensikten med jaktprøven er å få bedre grunnlag i avlsarbeidet og dermed få bedre jakthunder i kommende generasjoner.

Prøvene skal også fremme bruk av retrievere for human jaktutøvelse. Jaktprøver arrangeres av Norsk Retrieverklubb og dens avdelinger. Det gis premieringer fra 3. til 1. premie hvor 1. premie er det beste premiegraden (På A-prøver vinnerplasseres de beste hundene).

A-prøve

En jaktprøve hvor hundens jaktlige egenskaper vurderes under jakt. Prøvene gjennomføres som klappjakt (walk up) eller støkkjakt (drive) på vilt. Prøven kan inneholde markerings-, dirigerings- og søksarbeid, og arbeidet kan delvis være i vann.

B-prøve

En jaktprøve hvor man simulerer jaktlige situasjoner. Prøvene inneholder markerings-, dirigerings- og søksarbeid. Det benyttes 500g dummies i alle klasser.

Working Test

Working test (WT) er, til forskjell fra jaktprøver, en konkurranseform som avholdes med det formål å vurdere de jaktlige egenskapene hos de ulike retrieverrasene uten at det felles vilt. Working test inneholder minst fem poster og det gis poeng fra 0 til 20 på hver enkelt post. Det benyttes 500g dummies i alle klasser.

Tollingjaktprøve

En jaktprøve hvor man simulerer jaktlige situasjoner for tollere. I tillegg til momenter man finner på B-prøve for retrievere skal også hundene testes på lokkearbeid (tolling). Det benyttes 500g dummies i alle klasser.

Kvalifiseringsprøve

En enkel prøve hvor hunden skal vise at den kan gå fot med og uten kobbelt, sitt og bli, innkalling, hente en dummy og holde seg i ro når det avfyres et skudd. Kvalifiseringsprøven må være bestått før man kan starte på jaktprøve og Working Test. Prøven avholdes i alle avdelinger, og man kan kontakte kvalifiseringsprøvedommer dersom man ønsker å ta prøven.

Klasseinndeling på Working Test og B-prøver

Både Working Test og B-prøver er delt inn i tre klasser, Begynnerklasse (BK), Åpenklasse (AK) og Eliteklasse (EK). Opprykk mellom klassene er beskrevet nærmere i Norsk kennelklubs (NKK) regler for jaktprøve for retrievere.

Vanskelighetsgradene i klassene på B-prøve og Working Test er tilnærmet lik. Hvor man på B-prøver bedømmer helheten, vil det på Working Test være enkeltelementer som vurderes på

hver post. På en B-prøve, i AK og EK, skal det være 2 eller flere hunder til bedømming samtidig. På Working Test skal hundene bedømmes enkeltvis i alle klasser.

Working Test:

Hunden bedømmes enkeltvis i alle klasser (unntatt lag WT). Apporteringsavstanden er max 150 m (EK).

B-prøver:

Begynnerklasse - BK

I denne klassen prøves hundene én og én. Terreng og vann er relativt lett framkommelig og oversiktlig. Hundene skal apportere på vann minst to ganger. I denne klassen stilles det mindre strenge krav til lydighet.

Åpenklasse - AK

I denne klassen er det til enhver tid to hunder i arbeid/passivitet samtidig for å kunne bedømme hundetoleransen. Prøveterrenget skal kunne omfatte naturlige hindringer med vanskeligere tilgjengelighet, som i et vanlig jaktterreng.

Eliteklasse - EK

Under hele prøven skal det være minst to hunder i arbeid/passivitet samtidig, hvorav en eller flere hunder kan være makkerhunder som ikke er under bedømmelse. Prøveterrenget skal kunne omfatte varierende og naturlige hindringer som i et større jaktterreng.

Premiering B-prøver

Ved fastsettelse av premie skal dommeren vektlegge et helhetsinntrykk av ekvipasjens arbeid, særlig hundens effektivitet og kapasitet som apportør i ulike situasjoner, dens samarbeidsvilje og konsentrasjon om oppgaven, og derved om hunden er til reell nytte for jakten.

Dommeren skal gjøre en **kvalitetsbedømmelse** (flere hunder kan få samme premiegrad) og kan tildele 1. premie, 2. premie, 3. premie eller ingen premiering (0 premie).

Muntlig kritikk

Direkte etter du er ferdig med å gjennomgå prøven vil dommeren holde en åpen kritikk hvor dommeren forteller hvordan han mener dere har prestert under prøven.

Skriftlig kritikk

Dommeren skriver også en skriftlig kritikk hvor hundens egenskaper blir bedømt og beskrevet skiftelig, og hvor premiegraden påføres. Deles ofte ut på slutten av dagen i forbindelse med premieutdeling.

Grove feil

Grove feil er feil hund/fører gjør som medfører at hunden ikke kan oppnå 1. premie. Flere grove feil medfører at hunden ikke kan premieres.

Eksempler på grove feil:

Gjentatte dårlige avleveringer - Dårlige apportgrep - Høylytt føring - Langsamt arbeide – uselvstendighet - Piping – Ulydighet - unødig forstyrrelse av terreng – Urolighet ved fører

Diskvalifiserende feil

Diskvalifiserende feil er feil som medfører at hunden ikke kan oppnå premiering (får 0. BK/AK/EK)

Eksempler på diskvalifiserende feil:

Aggressivitet - Apportvegring - Bjeffing eller gjentatt og tydelig piping - Bytter apport - Fysisk korreksjon - Hard munn - Knalling - Skuddredsel - Søker med apport i munnen - Ute av hånd - Vegrer å gå i vann

Ord og uttrykk

Apportvegring

Hunden ønsker ikke å plukke opp viltet eller er svært nølende i opptaket.

Knalling

Hunden forlater sin plass hos fører for å apportere før fører har gitt tillatelse til dette.

Ute av hånd

Hunden jobber utenfor området og/eller fører får ikke kontakt med hunden. Fører får ikke satt hunden i arbeid på rett sted eller klarer ikke å kalle den inn.

Eye-wipe (Grov feil på A-prøve)

Hunden blir sendt på en oppgave men finner ikke viltet. Dersom oppgaven løses av en annen hund eller noen andre på dommers kommando blir hunden Eye-wiped.

First dog down (Grov feil på A-prøve)

Hunden har markert viltet og sendes direkte. Viltet finnes ikke av den først sendte hunden eller av noen annen hund, og kan heller ikke finnes av dommeren eller noen annen på dommerens ordre. Første hunden som blir sendt er «First dog down»

Apport

Vilt eller dummy som skal hentes.

Markering

Et av grunnmomentene i jakttraining og jaktprøve. Hunden skal markere (se hvor det lander) vilt som faller og huske dette. Hunden skal sitte stille og rolig uten kobbelt ved siden av fører og vente. Når jeger eller fører gir kommando skal hunden hente viltet/dummy raskt og effektivt.

Markeringene kan lande både i vann (vannmarkering) og på land (landmarkering).

Enkelmarkering

Enkel markering betyr ikke at oppgaven nødvendigvis er enkel, men at det kun er en markering hunden skal huske.

Dobbelmarkering

Hunden ser og skal huske to markeringer. Når fører gir kommando, skal hunden raskt og effektivt hente en markering om gangen.

Skjult nedslag

Hunden ser markeringen i luften, men den lander slik at hunden ikke ser markeringen treffer bakken.

Opptak

Når hunden plukker opp vilt/dummy.

Falsk horisont

En optisk illusjon for hunden hvor horisonten tilsynelatende er kortere enn den faktisk er. Typisk eksempel er hvor terrenget går litt opp, før det går ned og så opp igjen. Hunden vil da ha vanskelig for å markere det som havner bak den første «toppen». Den første toppen blir da en falsk horisont.

Avlevering

Når hunden kommer tilbake med vilt/dummy for å gi det til sin fører.

Dirigering

Et av grunnmomentene i jakttraining og jaktprøve. Ved dirigering vet fører hvor viltet/dummy ligger, men hunden har ikke sett noe. Fører må derfor kunne sende hunden ut i terrenget og med signaler (fløyte/tegn/stemme) styre hunden til rett sted. På jaktprøver kan hunden noen ganger få hjelp av at det løsnes skudd før hunden sendes.

Søk

Et av grunnmomentene i jakttraining og jaktprøve. I søket skal hunden søke av et område i terrenget selvstendig. Hunden skal dekke hele det angitte område og finne vilt/dummy effektivt.

Søkssignal

Et spesielt fløytesignal som angir at hunden skal søke i området

Ekvipasje

Begrep for kombinasjonen hund og fører.

Skytter

Medhjelper som skal simulere jeger under prøven. Skytter med løsammunisjon med hagle.

Skriver

Medhjelper som hjelper dommer med å skrive skriftlig kritikk på hver enkel ekvipasje.

Kaster

Medhjelper på jaktprøve som kaster apporten.

Utlegger

Medhjelper som legger ut vilt for søksoppgaven.

Walk up

Skyttere og hund går på linje og skyter vilt etter hvert som det dukker opp.

Drive

Skyttere og hund står i ro. Viltet blir jaget mot skytterne av medhjelpere.

Vilt

Fugl eller kanin/hare som jaktes på A-prøver og praktisk jakt.

Dummy

"Tøypose" som brukes for å simulere vilt. Standardutgaven er ca 500 gram, men kommer i både lettere og tyngre utgaver.

Roller

NKK representant

NKKs representant er prøvens høyeste myndighet hva angår tolkning av reglene. NKK representanten skal være en norsk dommer. Dersom man ønsker å klage på noe under en jaktprøve gjøres dette til NKK representanten.

Dommer

En person med stor erfaring med å arbeide og jakte med retriever, og med å vurderes retrievernes arbeid under prøver. Vedkommende har gjennomført dommerutdanning og er autorisert av Norsk Kennel Klub.

Dommerelev

En person som har bestått dommerkurs og har startet sin utdanning. Dommerelev følger dommer på jaktprøver, diskuterer bedømming og situasjoner som oppstår med dommer. Skriver enkelte skriftlige kritikker og holder åpen kritikk for noen ekvipasjer. Skal gå som dommerelev i alle klasser og praktisk jakt.

Dommeraspirant

En person som har fått godkjent alle sine arbeid som dommerelev. Skriver selvstendig kritikk på samtlige hunder i klassen. I etterkant av prøven gjennomgås kritikkene av dommer og NKK representant. Når dommeraspirant har fått godkjent aspirantarbeidet i alle klasser kan aspiranten opptas som dommer.

Prøveleder

Prøveleder er hovedansvarlig for planlegging og gjennomføring av jaktprøve og samarbeider tett med dommerne om gjennomføring av prøven.